

«Konservativ krise»

Av Jan Bygstad

(Innlegg i Dagen 22.05.2015)

Under denne overskriften har Tarjei Gilje en tankevekkende leder i avisen den 16.05. Etter alle solemerker har han rett i sine iakttagelser når det gjelder manglende videreføring av en bibelsk fundert arv på en rekke områder som må kunne betegnes som grensemarkører i kristen tro og liv. Gilje nevner bibelsynet, synet på kvinnelige prester, samlivsetikken, m.m. som eksempler. Og han peker på at det som synes å ha skjedd i brede lag i den oppvoksende kristenslekt, på sikt vil føre til radikale endringer i kirke- og organisasjonsliv. Det konservative grunnfjellet ser ut til å ha forvitret.

Gilje er også inne på ulike faktorer som bidrar til en situasjon med manglende lærebevissthet og manglende vilje til å stride for troens sannhet, og peker ut flere sider ved tidsånden i det postmoderne velferdssamfunnet som i utstrakt grad gjør seg gjeldende også i kristenfolket.

Likevel ser det for undertegnede ut til at Gilje overser den vesentligste årsaken bak denne utviklingen: Forkynnelsen. Kristenfolket blir slik forkynnelsen er, fordi forkynnelsen er den mest avgjørende faktoren når det gjelder hvordan tro og liv formes. I særlig grad gjelder dette barn og unge.

De første årene i min tid som bibelskolelærer undret jeg meg ofte over den nesten fullstendige mangel på bibelkunnskap hos svært mange unge som begynte på bibelskolen. De var, - for de flestes vedkommende -, vokst opp i kristne hjem, og hadde trådt sine barnesko i søndagsskoler og kristent ungdomsarbeid i kirker og på bedehus. Likevel var de nesten blanke rent kunnskapsmessig: Å si som Herrens apostel: «Jeg vet på hvem jeg tror» (2Tim 1,12) ville være en umulighet for svært mange av disse.

Det tør være klart at denne tingenes tilstand ikke er noe de unge kan lastes for. Skylden ligger hos en generasjon kristne oppdragere som i liten grad har lagt vekt på undervisning, på kunnskap, på læren, til fordel for at barn og unge skal ha det kjekt og trives i kristen sammenheng.

Jeg vil her peke på fire forhold som har samvirket i retning av den åndelige mangelsykdom som Gilje påpeker:

1. Unge settes til å lede unge. Det har vært meget vanlig å kalle/sette ivrige ungdommer til å ha ansvar for barne- og ungdomsarbeid, fordi disse «er på bølgelengde med» de unge og taler deres språk. Disse ungdommene er gjerne både oppriktige og svært aktive i sin kristne tro, men mangler ofte den nødvendige ballast som skal til for å gi barne- og ungdomsgruppene de leder fast føde.
2. Ungdomskulturen. For å holde på den oppvoksende slekt og – om mulig – avverge at de unge faller fra troen, har en i stor grad strømlinjeformet kristent ungdomsarbeid i tråd med samtidskulturens uttrykk. Musikk- og møteform på kristne ungdomssamlinger blir i stor grad preget av populærkulturens formspråk. Det synes som en i liten grad har vært oppmerksom på det faktum at det hellige ikke kan populariseres, og at populærkulturens uttrykksform dyrker overfladiskheten. Dette er faktorer som gjør at den stillhet som er nødvendig for at Ordet skal få gjøre sin gjerning, vanskeligliggjøres, og det alvor som er nødvendig for fordykning, blir (av)skydd.
3. Spiritualitet. Den spiritualitet som møteformene i svært mange kristne ungdomssamlinger fremelsker, handler mer om å oppleve og føle, enn om å tilegne seg kunnskap i troen. Stemningsskapende musikk og «opplevelsen av Åndens nærvær» blir viktigere enn et fast fundament. Unge med denne typen spiritualitet i bagasjen vurderer ulike spørsmål ut fra hva som «føles rett for meg» snarere enn ut fra hva som står skrevet. En bør her være oppmerksom på at

møteform og –kultur er noe langt mer enn «form»; det er en art praktisk forkynnelse som former det åndelige språk og i stor grad er bestemmende for hva som står i fokus.

4. Forkynnelsen. Det kan synes som det undervisende moment i forkynnelsen i svært mange sammenhenger har vært underbetont gjennom mange år, likeledes systematisk og grundig bibelundervisning. «Gode taler» og «rørende taler» gir ikke substans til å grunnfestes på. Når Paulus gjør opp status etter sitt virke i Efesos, sier han at han at «ikke har holdt noe tilbake», men «har forkynt hele Guds råd», og derfor ikke er skyldig i noens blod (Apg 20,26f). At «hele Guds råd» forkynnes for Guds folk – til tukt og til trøst – krever et planmessig arbeid med det læremessige innhold i Bibelen og bekjennelsen. I hvor stor grad skjer det i dag?

Dette som noen korte bemerkninger til Giljes leder, der han ganske riktig skriver: «- det ser også ut til at noe har sviktet i selve overføringen av identitet og profil fra en generasjon til den neste». Ja, nettopp. Og jeg tror at hvis der ikke skjer en radikal revurdering av hvordan en driver barne-, ungdoms- og menighetsarbeid, kan en fort komme til å stå i samme situasjon som i dommertiden: «Da hele denne slekt var samlet til sine fedre, vokste det opp en annen slekt som ikke kjente Herren og heller ikke de gjerninger han hadde gjort for Israel ...» (Dom 2,10)